

Investering i nytt avloppsreningsverk Ängens ARV

Kommunstyrelsens förslag till beslut i kommunfullmäktige

1. Kommunfullmäktige beslutar att godkänna förslaget till ny budgetram om 1 885 miljoner kronor för projektet Ängens avloppsreningsverk med tillhörande ledningar och pumpstationer.
2. Kommunfullmäktige beslutar att utse styrelsen i Lidköping Miljö och Teknik AB till att:
  - Leda, samordna och genomföra projekt Ängens avloppsreningsverk enligt projektbeskrivning Ängens avloppsreningsverk, med rätt att genomföra nödvändiga anpassningar av projektet som inte är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.
  - Ansvara för projektbudget för Ängens avloppsreningsverk.
  - Genomföra fas 1 av projektet, projektering av systemhandling och andra utredningar som krävs för att komma fram till en rikt kostnad inför fas 2.
  - Genomföra byggnation av Ängens avloppsreningsverk i fas 2 och 3 av projektet om rikt kostnaden inryms i beslutad investeringsbudget och de ekonomiska ramar som anges i Projektbeskrivning Ängens avloppsreningsverk.
3. Kommunfullmäktige beslutar att merkostnaden för att flytta verket från nuvarande plats till Ängen bekostas av skattemedel genom en årlig betalning från kommunen till Lidköping miljö och teknik som täcker ränta och avskrivning för merkostnaden 256 miljoner kronor enligt projektbeskrivning Ängens avloppsreningsverk.
4. Kommunfullmäktige beslutar att upphäva tidigare fattade inriktningsbeslut gällande Ängens avloppsreningsverk (KF 2022-12-12 § 177, diarienummer KS 2022/345).

Protokollsanteckning

Mats Joräng (M) lämnar protokollsanteckning som biläggs beslutet som bilaga 1.

Reservation

Pär Johnson (L), Roberth Andersson (SD) och Curt Johansson (SD) reserverar sig mot beslutet till förmån för eget yrkande.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade 2022-12-12 § 177 om ett förnyat inriktningsbeslut för Ängens avloppsreningsverk med tillhörande ledningar och pumpstationer (diarienummer KS 2022/345). I beslutet ingick en indikativ finansieringsnivå om 1 105 miljoner kronor, med en osäkerhetsnivå om 15 procent.

Under 2025 blev det tydligt att projektet kräver en ny budgetram på grund av kraftigt ökade kostnader, dels beroende på inflation (indexökningar), dels på att tidigare kalkyler underskattade bland annat byggtider och kostnader för avancerad rening. Därför har reningsverkets utformning behövt ses över i sin helhet för att minska ökningen i kostnad. Ängens avloppsreningsverk har höga reningskrav och den höga ambitionen som fanns vid projektets start kvarstår. Det nya verket har både läkemedelsrening och rening av mikroplaster. Verket kommer även att klara kommande krav utifrån EUs Avloppsdirektiv.

Den nya kalkylen ger ett totalbelopp för investeringen om 1 885 miljoner fördelat på 1 597 miljoner kronor för själva reningsverket, 256 miljoner kronor för ledningsarbeten och pumpstationer (för flytt av reningsverk) och byggherrekostnader om 32 miljoner kronor.

I kommunfullmäktiges beslut 2017-01-23 § 6 anges att kostnader som är relaterade till flytten av reningsverket ska finansieras av skattekollektivet (diarienummer KS 2016/370). För att följa denna princip föreslås att kostnaden fördelas så att skattekollektivet bekostar erforderliga ledningsarbeten och pumpstationer inom budgetanslaget Ängens ARV (256 miljoner kronor) och att taxekollektivet belastas av resterande kostnader.

Fördjupad beskrivning av ärendet

I kommunfullmäktiges förnyade inriktningsbeslut 2022-12-12 § 177 ingick en indikativ finansieringsnivå om 1 105 miljoner kronor, med en osäkerhetsnivå om 15 procent. Osäkerheten skulle ge ett spann upp till 1 225 miljoner kronor. Sedan tiden för det nya inriktningsbeslutet har en upphandling av generalentreprenör i partnering genomförts. Tillsammans med entreprenören har ett arbete med att prissätta och utreda möjligheten att genomföra projektet enligt tidigare framtagna handlingar gjorts. Under 2025 visade arbetet att en ny budgetram var nödvändig för projektet på grund av kraftigt ökade kostnader.

Kostnadsökningarna beror på flera faktorer som Lidköping Miljö och Teknik AB kunnat identifiera, bland annat

- Generella kostnadsökningar
- Relativt stora brister i tidigare kalkyler
- Högt ställda reningskrav i miljötillståndet
- Underskattning av kostnader för avancerad rening
- Kostnadsförändringar under projektiden (index)
- Funktionsgaranti som säkerställer att utsläppsnivåerna nås

Till detta ärende har en ny processlayout, ett nytt ledningssystem och en ny projektbudget arbetats fram. Den nya layouten har samma framsynta reningsteknik som var tänkt när projektet startade, men tekniken har utvecklats och nu finns ännu bättre reningsteknik att tillgå. Dessa finns beskrivna i bifogad projektbeskrivning. De större förändringar gentemot tidigare beslutade omfattning som gjorts är:

- Förenklad layout av verket och optimering (minskning) av ytor
- Förändrad högflödesrening med avsevärt lägre investeringsutgift
- Ängsbäcken utgår och ersätts av utloppsledning
- Inkommande ledning markförläggas i stället för att förläggas i Lidan
- Ett biologiskt reningssteg läggs till för att klara de hårda utsläppskraven
- Ozonering byts mot filtrering med aktivt kol för att rena läkemedel

Den nya kalkylen ger ett totalbelopp för investeringen om:

Investeringsutgifter budgetanslaget Ängens ARV	Miljoner kronor
Reningsverket	1 597
Ledningsarbeten och pumpstationer	256
Byggherrekostnader	32
Summa	1 885

I beloppet ingår indexökning från 2022 till 2026 med cirka 200 miljoner kronor och index under byggtiden med cirka 100 miljoner kronor. Rivning av det gamla reningsverket ingår inte.

Jämförelse med andra reningsverksprojekt

I jämförelse med andra reningsverksprojekt som genomförts och genomförs i Sverige landar kostnaden för Ängens ARV på cirka 31 000 kronor per personekvivalent, där spannet ligger mellan cirka 25 000 och 35 000 kronor per personekvivalent. För att kunna göra en rättvis jämförelse har Lidköping Miljö och Teknik AB i jämförelsetal exkluderat kostnaden för dels ledningsnät och pumpstationer, dels läkemedelsrening, eftersom inget av jämförelseprojekten har detta innehåll.

Fördelning av utgifter

I kommunfullmäktiges beslut 2017-01-23 § 6 anges att

Förslaget är att 145 miljoner kronor fördelas på skattekollektivet och 430 miljoner kronor på taxekollektivet. Fördelningen baseras på att 145 miljoner kronor är sådana kostnader

som är relaterade till flytten av reningsverket och 430 miljoner kronor är kostnader som är relaterade till ökad kapacitet och högre funktion

För att följa denna princip föreslås att kostnaden fördelas så att skattekollektivet bekostar ledningsarbeten och pumpstationer inom budgetanslaget Ängens ARV (256 miljoner kronor) och att taxekollektivet belastas av resterande kostnader, både inom budgetanslaget och de kostnader som faller inom andra budgetanslag.

Nämnas kan att vid uppräknings av budgeten år 2022 till 1 105 miljoner kronor uppgick andelen som skulle finansieras av skattekollektivet till 230 miljoner kronor. Orsaken till att detta belopp inte ökat i samma omfattning som för projektet i övrigt beror på att schaktkostnaderna nu fördelas på såväl skatte- som VA-kollektiv då det blir en samförläggning av spillvattenledningarna till/från det nya verket med nya vatten- och dagvattenledningar.

Konsekvenser vid försenat eller uteblivet beslut

Skulle beslut dröja så påverkas i första hand igångsättnings- och färdigställandetider och möjligheten att förlänga tillståndets giltighet. Därtill skulle en försening påverka kostnaden då ett års kostnadsökning beräknas till cirka 25 miljoner kronor. Vidare genomförs i dagsläget projektering i det som i entreprenadkontraktet kallas fas 0, vilket inte är optimalt ur ett budget- och ansvarsperspektiv.

Skulle beslut dröja står projektet fortfarande med personal- och lokalkostnader, dels hos entreprenören och underentreprenörer, dels genom egen personal och konsulter. En paus i projektet skulle å andra sidan riskera att projektet tappar personal och konsulter som varit drivande i arbetet hittills.

Om ett beslut uteblir, får nuvarande verk fortsätta rena avloppsvatten med den begränsning i kapacitet som verket har. Eftersom det nuvarande verket är nära slutet av sin livslängd behöver allomfattande renovering göras, en renovering som enligt jämförelse med andra projekt, kostar minst lika mycket som föreslaget nytt reningsverk. Sannolikt krävs ett nytt miljötillstånd med lika höga krav som det getts vid Ängens avloppsreningsverk. Dessutom behöver det nuvarande verket kompletteras med slamhantering, som kan orsaka lukt. Det nuvarande verket ligger också på en klimatutsatt plats och behöver vallas in för att klara kommande klimatförändringar.

Det kan också noteras att utredningar om andra platser för reningsverket eller ombyggnad av befintligt verk inte ingår i entreprenaden och i så fall skulle kräva en ny upphandling och ett nytt tillstånd, vilket skulle förskjuta projektet avsevärt.

Påverkan på VA-taxan

Ekonomiska konsekvenser av förslaget till beslut är att taxan för VA behöver öka ytterligare de närmaste åren. Det tidigare behovet låg på 14,7 procent årligen till 2029. Höjning av taxan beslutas årligen av kommunfullmäktige under hösten och den kan göras på olika sätt. Hittills har

en jämn höjning förespråkats, och den modellen har förutsatts i följande indikation på taxehöjning. Dessutom, behovet av höjning kan jämnas ut på fler år och därmed blir den årliga höjningen lägre. Räntans nivå påverkar mycket.

I nedanstående beräkningar ingår även de investeringar som planeras inom VA-verksamheten utöver Ängens ARV, det vill säga att ökningsbehovet är VA-verksamhetens totala behov de närmaste åren.

Följande indikationer kan ges:

- Behovet av taxehöjning bedöms till 16,8 procent per år under 2027–2031. Det innebär en årlig höjning med i genomsnitt 186 kronor per månad under dessa fem år för en normalvilla. Beräkningen är gjord under förutsättning att låneräntan är 3 procent.
- Om låneräntan i stället är 4 procent kommer behovet av årlig taxeökning påverkas och då blir den årliga höjningen i stället ca 19 procent per år under 2027–2031. Det innebär en årlig höjning med i genomsnitt 219 kronor per månad under dessa fem år för en normalvilla.

I tabell nedan visas hur månadskostnaden bedöms utvecklas under förutsättning att räntan är 3 procent.

	År	Preliminär bedömning taxeökning, %	Preliminär bedömning "Typhus A", kr per mån inkl. moms	Preliminär bedömning Ökning per månad "Typhus A", kr inkl. moms	Preliminär bedömning Lägenhet i "Typhus B", kr per mån inkl. moms	Preliminär bedömning Ökning per månad Lägenhet i "Typhus B", kr inkl. moms	Preliminär bedömning "Typhus småhus i förening i Lidköping", kr per mån inkl. moms	Preliminär bedömning Höjning per månad "Typhus småhus i förening i Lidköping", kr inkl. moms
Budget	2026	14,7%	792		576		598	
Plan	2027	16,8%	925	133	672	97	698	100
Plan	2028	16,8%	1 080	155	785	113	816	117
Plan	2029	16,8%	1 262	181	917	132	953	137
Plan	2030	16,8%	1 474	212	1 071	154	1 113	160
Plan	2031	16,8%	1 721	248	1 251	180	1 299	187
Plan	2032	0,0%	1 722	0	1 252	0	1 300	0
Plan	2033	3,9%	1 789	67	1 301	49	1 351	51
Plan	2034	3,2%	1 847	58	1 343	42	1 394	44
Plan	2035	5,6%	1 950	103	1 418	75	1 472	78

I andra kommuner med stora investeringar i reningsverk ser Lidköping Miljö och Teknik AB att taxan höjs i motsvarande grad.

Förslag till beslut på sammanträdet (yrkande)

Roberth Andersson (SD) yrkar avslag till Lidköping Stadshus AB:s förslag.

Pär Johnson (L) yrkar att första punkten i förslaget ändras till:

Kommunstyrelsen föreslår kommunfullmäktige att godkänna förslaget till ny budgetram om 1 693 miljoner kronor för projektet Ängens ARV med tillhörande ledningar och pumpstationer.

Ingemar Ekblad (V), Karl Wiktorsson (S), Marisa Chefe Conde (MP), Mikael Kaufmann (KD), Mats Joräng (M) och Therese Karlsson (C) yrkar bifall till Lidköping Stadshus AB:s förslag.

Beslutsgång

Ordförande Gustav Edvinsson (S) ställer Lidköping Stadshus AB:s förslag mot Pär Johnsons (L) ändringsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Lidköping Stadshus AB:s förslag.

Ordförande Gustav Edvinsson (S) ställer Lidköping Stadshus AB:s förslag mot Roberth Anderssons (SD) avslagsyrkande och finner att kommunstyrelsen beslutar enligt Lidköping Stadshus AB:s förslag.

Beslutsunderlag

Beslut Lidköping Stadshus AB 2026-04-01 § 28 Ängens ARV - investering i nytt avloppsreningsverk i Lidköping

Kompletterande dokument till Lidköping Stadshus AB:s beslut 2026-04-01 påverkan på taxan av enbart projektet Ängens ARV

Beslut Lidköping Miljö och Teknik AB 2026-03-26 § 33 Ängens ARV - investering i nytt avloppsreningsverk i Lidköping

Projektbeskrivning Ängens avloppsreningsverk inklusive ledningsdragning och pumpstationer 2026-03-26

Beslutet ska skickas till

Lidköping Miljö och Teknik AB

Lidköping Stadshus AB